

B2

ÜNİTE 7: SANATA DAİR

Ders 1: Müzik

Ders 2: Resim

Ders 3: Sahne Sanatları

■ Kazanımlar

■ Dinleme

1. Hedef dilde söylenen şarkılardaki sesletim özelliklerini fark eder.
2. Radyo ve TV programlarının içeriğini çoğunlukla zorlanmadan anlar.

■ Okuma

1. İlgi alanına giren metinleri seçerek okur.
2. Aynı anlam evrenine giren farklı konularda yazılmış metinler arasında anlamlı bağlantılar kurar.

■ Konuşma (Sözlü Anlatım ve Karşılıklı Konuşma)

1. Katıldığı bir sanatsal etkinlik (tiyatro, sinema, konser, sergi vb.) hakkındaki görüşlerini arkadaş ortamında rahatça dile getirip tartışır.
2. Konuşmasını bulunduğu ortama göre zorlanmadan şekillendirir.

■ Yazma

1. Katıldığı kültürel bir etkinlik sonrasında, yaşantısına ilişkin görüşlerini yazar.
2. Özel yazışmalarında deneyimlerinin kendi için önemini belirten ifadeler kullanır.

Ders I: MÜZİK

Hazırlık:

1. Sanatın en çok hangi dalından hoşlanırsınız? Herhangi bir sanat dalıyla ilgileniyor musunuz?
2. Sevdiğiniz ressamlar var mı? Varsa bu ressamları neden seviyorsunuz?
3. Uğraştığınız sanat dalıyla ilgili çok önemli bir sağlık sorunu yaşasaydınız ve bir daha o sanat dalıyla ilgilenemeseydiniz neler hissederdiniz?
4. Sesiniz güzel mi ya da herhangi bir müzik aleti çalabiliyor musunuz?
5. Herhangi bir sanat dalıyla ilgilenmek bir meslek mi olmalı yoksa o sanat dalıyla yalnızca hobi olarak mı ilgilenilmeli?

Bu derste neler öğreneceğiz?

Müzikle ilgili farklı konularda ilginizi çeken metinleri anlayabilecek, katıldığınız bir müzik etkinliği hakkındaki düşüncelerinizi arkadaş ortamında rahatça paylaşabileceksiniz.

Okuyalım

Aşağıdaki metni okuyun, soruları metne göre yanıtlayın.

MÜZİĞİN YILDIZLARI ESKİŞEHİR'DE BULUŞUYOR.

Emel: Eskifest Müzik Festivali başlayacakmış, duydunuz mu? Çok güzel konserler var, bence hepsine gitmemiz lazım.

Salih: Öyle mi? Ne zaman?

Emel: 25-29 Nisan 2019 tarihleri arasında. Geçen yılki festival de çok güzeldi. Birçok konseri izledim.

Ebru: Ben geçen yılki konseri izleyememiştim ama bu yıl mutlaka birkaç tanesine gideceğim. Kimler var konserde?

Emel: Ooo kimler yok ki... Şebnem Ferah, Selda Bağcan, Umut Kuzey, Mor ve Ötesi, Manga, Pinhani, Athena ve birçok isim. Oysa ben geçen yıl Teoman ve Moğollar'ı dinlemeyi ne çok istemiştim. Bu sene onlar gelmemiş. Neyse...

Salih: Şebnem Ferah, Selda Bağcan ve Umut Kuzey geçen yıl da festivale gelmişlerdi. Bu yıl da geliyorlar demek. MFÖ ve Ceylan Ertem ise bu yıl gelmiyor.

Umut: Şebnem Ferah'sız bir festival olur mu hiç? Hangi rock müzik festivaline gitsem mutlaka Şebnem Ferah da olur. Kambersiz düğün olmaz.

Ebru: Hemen bir program yapalım. Hangi günler hangi konserleri izleyeceğimize karar verelim. Yoksa bu yılki konserleri de kaçıracağım.

Emel: Öyleyse kâğıdı, kalemi getiriyorum hemen.

Salih: İnternette hangi gün kimlerin sahne alacağına bakıyorum. Bu arada biletler her an tükenebilir. Rekor sayıda katılım bekliyorlarmış. Tüm konserlere katılmak istiyorsanız toplam ücret 132 lira.

Ebru: Ben hepsine katılamam. Dönem sonu sınavları yaklaşıyor. Geldi bahar ayları, gevşedi gönül yayları ama sınavlara da çalışmam lazım.

Salih: Bakın, dört günlük konser programını buldum. Buradan seçip karar verelim.

İlk gün 25 Nisan Perşembe

Şebnem Ferah, Selda Bağcan,
Umut Kuzey, Can Gox, Niyazi
Koyuncu, Şanışer ft. Sokrates ST
Faça (Keşif Sahnesi)

2. Gün 26 Nisan Cuma

Mor ve Ötesi, Manga, Pinhani,
Melek Mosso, Gazapizm, Nova,
Norda

3. Gün 27 Nisan Cumartesi

Athena, Kadebostany, Ceza,
Feridun Düzağaç, Sena Şener,
Yirmi7, Emre Bulut (Keşif
Sahnesi)

Son gün 28 Nisan Pazar

Duman, Cem Adrian, Gaye Su
Akyol, Adamlar, Tuna Kiremitçi,
Ezgi Aktan, Luka (Keşif Sahnesi)

Umut: Bence ilk gün Umut Kuzey'i kaçırmamalıyız.

Ebru, Salih, Emel: Evet ilk gün ona gidelim.

Salih: İkinci gün de Manga'yı dinleyelim. Belki bir de Pinhani'yi.

Emel: Ben Melek Mosso'yu da çok seviyorum.

Salih: Tamam ona da gidelim.

Ebru: Ben Manga'yı pek sevmiyorum ama neyse... Siz seviyorsanız sizinle birlikte gelirim.

Salih: Üçüncü gün hafta sonuna denk geliyor. Bence hepsini biraz dinleyebiliriz.

Umut: Evet hafta sonu tatilini değerlendirelim, hepsini dinleyelim.

Ebru: Ben hafta sonu size katılamayacağım.

Emel: Yoksa bütün hafta sonu ders mi çalışacaksın?

Ebru: Evet, maalesef çalışmak zorundayım.

Umut: Öyleyse hafta sonu Ebru olmadan devam edeceğiz.

Salih: Oysa hep birlikte olsaydık ne kadar güzel olurdu.

Etkinlik 1: Okuduğunuz metne göre aşağıdaki soruları yanıtlayın.

1. Eskifest Müzik Festivali ne zaman düzenlenecek?

2. Ebru neden tüm konserlere katılamıyor?

3. Cumartesi ve Pazar günleri hangi konserlere katılacaklar?

4. Hangi sanatçılar hem geçen yılki hem de bu yılki konserde sahne alıyor?

5. İkinci gün hangi konserlere katılacaklar?

Etkinlik 2: Okuduğunuz metinde aşağıdaki bilgilerin hangilerinden söz edilmektedir? İşaretleyin.

1. Ebru'nun geçen yıl hangi konserlere katıldığı

2. Konser bilet ücretleri

3. Konserde hangi gün kimlerin sahne alacağı

4. Konserlerin nerede düzenleneceği

5. Ebru, Umut, Salih ve Emel'in hangi gün hangi konsere katılacağı

Doğru **Yanlış**

☐	☐
--------------------------	--------------------------

☐	☐
--------------------------	--------------------------

☐	☐
--------------------------	--------------------------

☐	☐
--------------------------	--------------------------

☐	☐
--------------------------	--------------------------

Etkinlik 3: Aşağıdaki cümleleri inceleyin. Koyu renkli yazılan sözcüklerin cümleye kattığı anlamı tahmin edin.

Oysa ben geçen yıl Teoman ve Moğollar'ı dinlemeyi ne çok istemiştim. Bu sene onlar gelmemiş. **Neyse...**

Oysa hep birlikte olsaydık ne kadar güzel olurdu.

Yoksa bu yılki konserleri de kaçıracam.

Şebnem Ferah, Selda Bağcan ve Umut Kuzey geçen yıl da festivale gelmişlerdi. Bu yıl da geliyorlar demek. MFÖ ve Ceylan Ertem **ise** bu yıl gelmiyor.

Öyleyse hafta sonu Ebru olmadan devam edeceğiz.

Öyleyse kâğıdı, kalemi getiriyorum hemen.

Öğrenelim

Bazı sözcükler dilde söylem bağlayıcıları olarak tanımlanır. Bu sözcükler bağlaçlara benzerler ancak bağlaçlardan farklı olarak;

- konuşmacının düşüncelerini toparlamasını sağlamak,
- konuyu değiştirmek,
- cümleyi toparlamak,
- önceki düşünceyi devam ettiren başka bir düşünce eklemek vb. nedenlerle kullanılır.

Cümleden çıkarıldıklarında cümle yapısını bozulmaz. Oysa, neyse, yoksa, ise ve öyleyse sözcükleri de bu tür söylem bağlayıcılarıdır. Şimdi hepsine tek tek bakalım.

1. Neyse

- Konuşma sırasında konuşmacının konuyu değiştirmesini sağlar.

Örnek:

Bu sene onlar gelmemiş. **Neyse...**

Neyse hemen olanları anlatayım.

Rahatsız olduğum birçok konu var ama **neyse** ben güzel şeylerden bahsedeceğim.

- Konuşmacının konuyla ilgili konuşmak istemediğini, konuyu kapatmak istediğini gösterir.

Örnek:

Ben suçlunun Mehmet olduğunu düşünüyorum **neyse** uzatmayayım konuyu.

Ben onların mutlu olacağına inanmıyorum **neyse**, her şey gönüllerine göre olsun.

Onu unutmaya imkân var mı? **Neyse** hatırlamak istemiyorum.

- Bilinmeyen bir olay, durum ya da nesneden bahsedilirken kullanılır.

Örnek:

○ yediğin şey **neyse** onu ağzından çıkar.
Adamın adı her **neyse** onu görmek istemiyorum.

2. Öyleyse

- Konuyu, düşünceleri toparlamak ve özetlemek gerektiğinde kullanılır.

Örnek:

Öyleyse hafta sonu Ebru olmadan devam edeceğiz.
Öyleyse kâğıdı, kalemi getiriyorum hemen.
Öyleyse açıklamada bir hata olmalı.
Hadi **öyleyse** binin arabaya yemeğe gidelim.

- Önceki cümleye koşul (şart) göndermesi yaparken kullanılır.

Örnek:

Benimle tanışmayı çok istiyormuş. Buyursun **öyleyse**. (Benimle tanışmak istiyorsa buyursun)
Her şeyi kendisi yapabilirmiş. Yapsın **öyleyse**. (Her şeyi kendisi yapabiliyorsa yapsın.)
Ayakları çok ağrıyormuş. **Öyleyse** nasıl futbol oynayabiliyor? (Ayakları çok ağrıyorsa nasıl futbol oynayabiliyor?)

3. İse

- Önceki söylemlerin üzerine yeni bir bilgi eklenmek istendiğinde kullanılır.

Örnek:

Şebnem Ferah, Selda Bağcan ve Umut Kuzey geçen yıl da festivale gelmişlerdi. Bu yıl da geliyorlar demek. MFÖ ve Ceylan Ertem **ise** bu yıl gelmiyor.
Ahmet Bey çok cana yakın, güler yüzlü bir adamdı, Eşref Bey **ise** asık suratlı ve kibirliydi.
Ben hızlı hızlı yürüyordum annem **ise** çok geride kalmıştı.

Not: “ise” bağlacı ekleştirilerek –(y)sA biçiminde de yazılabilmektedir.
Boyu 175 cm, kilosuyorsa 67’ydi.

- Koşul anlamı taşıyan birleşik cümlelerde de “ise” kullanılmaktadır. Bu anlamda kullanılan “ise” olumsuz koşul durumu “-mıyor ise”, “-mAz ise”, “değil ise” ile test edilebilir.

Örnek:

Bize gelir ise çok seviniriz. (Bize gelmez ise çok üzülürüz.)

Aradığını gördü ise seni arayacaktır. (Aradığını görmedi ise seni aramayacaktır.)

4. Oysa

- Söylemde önceki ifadeler arasında karşıtlık ilişkisi kurar.

Örnek:

Oysa ben geçen yıl Teoman ve Moğollar’ı dinlemeyi ne çok istemiştim.

Derse zamanında yetişemedim **oysa** evden vaktinde çıkmıştım.

Oysa hep birlikte olsaydık ne kadar güzel olurdu.

Çok üzgün olduğunu söylüyor **oysa** ben ondan daha çok üzülüyorum.

Not: Oysa bağlacı oysaki şeklinde de kullanılmaktadır.

Not: Hâlbuki ve oysa benzer işlevde kullanılır.

Oysaki onu daha önce hiç görmemiştim.

Hâlbuki onu daha önce hiç görmemiştim.

5. Yoksa

- Bir durum gerçekleşmediğinde sonucunun ne olacağını belirtmek için kullanılır.

Örnek:

Hemen bir program yapalım. Hangi günler hangi konserleri izleyeceğimize karar verelim. **Yoksa** bu yılki konserleri de kaçıracağım.

Elimden tut **yoksa** düşeceğim.

İşlerini bir an önce bitirmelisin **yoksa** geç kalacaksın.

Erken yat **yoksa** sabah kalkamazsın.

- Sokak ağzında tehdit anlamında kullanılır.

Örnek:

Bütün paranı ver **yoksa** seni öldürürüz.

Hemen buraya gel **yoksa** dayağı yiyeceksin.

Eve erken gel **yoksa** baban sana çok kızacak.

- Olasılık bildirme amacıyla kullanılır.

Örnek:

Yoksa bütün hafta sonu ders mi çalışacaksın?

Yoksa sana aldığım hediyeyi mi kaybettin?

Yoksa bu akşam birlikte yemek yiyemeyecek miyiz?

Etkinlik 4: Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri söylem bağlayıcıları ile tamamlayın.

1. Başı çok ağrıyordu _____günde üç kez ağrı kesici kullanıyordu.
2. Mehmet erken yaşta evlenmişti. Mustafa _____hâlâ evlenmeyi düşünmüyordu.
3. Ağustosta tatile gideceğiz _____ağustosa kadar tüm işleri bitirmeliyiz.
4. Hemen dur _____ateş edeceğiz.
5. Beni unutmayıp bu güzel anımızda yanımızda olacağını düşünmüştüm ama _____...

Dinleyelim - Yanıtlayalım

Metni dinleyin, etkinlikleri metne göre yanıtlayın.

MÜZİKTERAPİ NE ZAMAN VE NEREDE BAŞLADI?

Etkinlik 5: Dinlediğiniz metne göre aşağıdaki soruları yanıtlayın.

1. Türklerde kültür tarihi ne zaman başlamıştır?

- a) 40.000 yıl önce b) 870'de c) M.Ö. 3000 yıllarında
d) 980'de e) 970'de

2. Aşağıdakilerden hangisi Farabi'nin Kitabü'l Musikiü'l-Kebir adlı eserinde söz ettiği makamlardan biridir?

- a) Rast b) Buselik c) Kürdilihicazkâr
d) Sabah e) Akşam

3. Aşağıdakilerden hangisi hastayı tedavinin en etkili yollarından biri değildir?

- a) Hastanın akli ve ruhi güçlerini arttırmak
b) Hastayı sevdiği insanlarla bir araya getirmek
c) Hastaya hastalıkla mücadele için destek olmak
d) Hastaya ilaçlarını saatinde ve düzenli kullandırmak
e) Hastaya en iyi musikiyi dinletmek.

Etkinlik 6: Okuduğunuz metinde aşağıdaki bilgilerin hangilerinden söz edilmektedir? İşaretleyin.

1. Farabi'nin kitabının adı
2. Türklerde kültür tarihinin ne zaman başladığı
3. İbn-i Sina'nın mesleği
4. Akşam vakti hangi makamın hangi hastalığa iyi geldiği
5. Müzikle tedavinin nerelerde yapıldığı
6. En ilkel müzik aletlerinin ne zaman ortaya çıktığı

Okuyalım

Aşağıdaki metni okuyun, soruları metne göre yanıtlayın.

TÜRK HALK MÜZİĞİ ÇALGILARI

Türk halk müziği çalgıları dört başlıkta incelenir: **Telli, vurmali, üflemeli** ve **yaylı çalgılar**. Öyleyse gelin bu çalgılara birkaç örnekle göz atalım.

Telli Çalgılar

Telli çalgılar, çeşitli boylarda ve değişik adlarla bütün Türk dünyasında yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu çalgılar, yöreden yöreye çeşitlilik gösterir. Ülkemizde genel kabul görmüş olan cura, tambura ve divan çalgıları üzerinde öncelikle durmak gerekir. **Cura**, bu ailenin en küçük boylu ve ince ses veren çalgısıdır. **Tambura**, curadan daha büyük bir çalgıdır. Bu çalgıya yaygın olarak **bağlama** denilir ancak bağlamanın farklı bir düzeni olduğundan "Tambura" adının kullanılması daha uygundur. Divan **ise** ailenin en uzun boylu ve en kalın ses veren çalgısıdır.

Bağlama ailesinin bütün çalgılarında ikişerli ya da üçerli olmak üzere üç grup tel vardır. Her tel, sapın uç kısmında bulunan bir burguya bağlanır. Tellerin düzeni bu burgular ile yapılır. Sap üzerinde ince naylon (misina) bağlanarak perdeler oluşur. Bu çalgılar tezene ile çalınır.

Vurmalı Çalgılar

Davul, darbuka, tef ve **kaşık** Türk Halk Müziğinin vurmalı çalgılarıdır. Davula ait en eski resimler Sümer ve Hitit rölyeflerinde görülmektedir. **Davul**, Türk tarihinin her döneminde temel bir çalgı olarak yerini korumuştur. Türk vurmalı çalgılarının sembolü olarak kabul edilir. Açık havalarda zurna ile bütünlük sağlamaktadır. Elle çalınan vurmalı çalgılarımızın hemen hemen en tanınmışlarından olan **darbuka** ise çeşitli büyüklükte olup toprak ve metalden yapılıdır. Keçi veya dana derisinden işlenen deri ile kaplanır. **Tef**, büyüklüğüne göre değişen bir kasağın tek yüzüne geçirilen deriden ibarettir. Düğün gecelerinde bilhassa kadınlar eğlenmek için tefi hem çalar hem oynarlar. Son olarak **kaşık** da ritim sazı olarak kullanılmaktadır. Kaşıklar yörenin folklorik özelliklerini yansıtabilecek biçimde yapılıdır. Kaşık çalmasını sanat edinmiş kişilerden icrası dinlendiğinde büyük hüner istediği görülmektedir. Elin iç ve dış tarafları, parmaklar, diz hatta ağız bile kaşık çalmakta önemli rol oynamaktadır.

Üflemeli Çalgılar

Kaval, zurna, sipsi ve **tulum** Türk Halk Müziği'nin üflemeli çalgılarından bazılarıdır. **Kaval**, bütün çeşitleri ile Türkiye'nin her yerinde yaygın olarak kullanılmaktadır. Bütün çalgılarla birlikte kullanılabilir, her türlü kullanımda kavalın sesi kendi özelliğini yitirmez. Üflemeli çalgıların en yaygın ve hemen hemen en sevileni olan **zurna** ise davul ile ayrılmaz bir bütün gibidir. Zurnanın gür ve yüksek frekanslı sese sahip olması çalgıya açık havada çalma özelliğini getirmiştir. **Sipsi**, ince küçük anlamına gelmektedir. Dağlık bölgelerde koyun ve keçi güderken çalınan nefesli bir çalgıdır. **Tulum**, kuzu, koyun ve oğlak derisinden yapılıdır. Tulumun alt deliğine bir oluk takılır. Bu kısma "nav" denir. Ağızda şişirilmiş olan tulum, koltuk altına alınır, kolun dirsek içine gelen bölümüyle sıkılarak düdük veya düdüklerden ses çıkması sağlanır.

Yaylı Çalgılar

Kemençe ve **kabak kemane** Türk Halk Müziği'nin yaylı çalgılarıdır. **Kemençe**, Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yaygın olduğu için "Karadeniz Kemençesi" adıyla tanınır. Kemençenin üç teli vardır. **Kemane** de bir diğer yaylı çalgıdır. Çeşitli Türk topluluklarının en eski çalgılarından birisidir. Yurdumuzda kabak, kabak kemane, rebap gibi adlar da verilen bu çalgı, bugün Anadolu'da yaygın olarak çalınmaktadır.

Yanıtlayalım

Etkinlik 7: Okuduğunuz metne göre aşağıdaki soruları yanıtlayın.

1. Bağlama ailesi çalgılarının özellikleri nelerdir?

2. Üflemeli çalgı olan tulum nasıl çalınır?

3. Kaşık çalarken vücudun hangi bölgeleri kullanılır?

4. Zurnanın açık havada çalmaya elverişli bir çalgı olmasının nedeni nedir?

5. Türkiye'deki en yaygın telli çalgılar nelerdir?

Etkinlik 8: Eşleştirin.

1. Türk vurmali çalgılarının sembolü	_____	a. Kemane
2. Yörenin folklorik özelliklerini yansıtmak için kullanılan çalgılardan biridir.	_____	b. Tulum
3. Koltuk altına alınıp kolun dirsek içine gelen bölümüyle sıkılarak ses çıkarılan çalgı	_____	c. Kaşık
4. Tezene ile çalınan çalgı	_____	d. Bağlama
5. Koyun ve keçi güderken çalınan çalgı	_____	e. Sipsi
6. Çeşitli Türk topluluklarının bilinen en eski çalgılarından biri	_____	f. Davul

Yazalım

Etkinlik 9: Bir günlüğüne bir müzisyenin yerine geçme şansınız olsa hangi müzisyenin yerine geçmek isterdiniz? Niçin?

Ders 2: RESİM

Bu derste neler öğreneceğiz?

Resimle ilgili farklı konularda ilginizi çeken metinleri okuyup anlayabilecek, katıldığınız bir sergi hakkındaki düşüncelerinizi arkadaş ortamında rahatça tartışabileceksiniz.

Okuyalım

Aşağıdaki metni okuyun, soruları metne göre yanıtlayın.

MORÖTESİNİ GÖRMEK

Ünlü Fransız ressam Monet'in görme ile ilgili sıkıntıları 1905 yılında, 65 yaşındayken başlamıştı. Renkleri kendine özgü bir şekilde kullanarak manzaradaki dokuyu keskin fırça darbeleriyle resmetmesiyle ünlü olan Monet, artık renkleri eskisi gibi göremez olmuştu. Monet'in bu şikâyetlerinin nedeni, ileri yaşlarda sıklıkla gözlenen **katarakt** rahatsızlığına bağlıydı.

Katarakt, **göz küresi** içinde bulunan **göz merceğinin** veya merceği saran zarın şeffaflığını kaybederek ışık geçirgenliğinin bozulmasına denir. Çoğunlukla ileri yaşa bağlı olarak göz merceğinin yapısının bozulması sonucu ortaya çıksa da nadiren çocuk ve bebeklerde de görülebiliyor. Opak hâle gelen göz merceği, gözün içine giren ışığı engellediği için, zaman içinde hastanın görmesinin bozulmasına neden oluyor. İlk belirtileri renklerin matlaşması ve bulanık görme olan katarakt, tedavi edilmediğinde körlüğe bile neden olabiliyor.

Katarakt, günümüzde tedavisi oldukça kolay bir hastalıktır. İlerlemiş cerrahi tekniklerle, gözün ön kamarasına girilerek artık görevini tam anlamıyla yerine getiremeyen opaklaşmış lens çıkarılıyor. Çıkarılan eski lensin yerine, şeffaf **yapay bir lens** takılıyor. Ameliyatın ortalama süresi 30 dakikadır. Başarı oranı %90'ın üzerinde olan bu girişim sayesinde hasta, çok kısa bir sürede hastalığından önceki net ve berrak görüşüne kavuşuyor.

Katarakt ameliyatına ilişkin ilk kayıtlara M.Ö. 700 yıllarında, Hindistan'da rastlıyoruz. Hindistan'dan Çin'e oradan da Orta Doğu'ya geçen bu yöntemde, sivri bir iğne ile hastanın gözüne bir delik açılarak veya içi boş bir çubuk ile göze vakum uygulamak suretiyle kataraktlı lens gözden çıkarılıyordu. Bu işlem sonucunda hastanın kataraktlı lensi çıkarılmış olsa bile, uygulanan yöntem nedeniyle hastalar **tedaviye rağmen** kör oluyorlardı. Ne yazık ki, büyük ressam Monet, bu gelişmelerden önce yaşamıştı. Katarakt tanısından sonra, **görme yetisi bozulmasına rağmen** resim yapmayı sürdürdü.

Katarakt ilerledikçe Monet, göz doktorundan göz doktoruna dolaştı. Fransız bir göz doktoru olan Charles Coutela, iyi görmesini sağlayan bir göz damlası önerdi. Monet, başlangıçta sonuçtan çok memnun olsa da damlanın etkisi zamanla azaldı ve sonunda 1923 yılında, 82 yaşındayken sağ gözünden katarakt ameliyatı oldu. Çiçekler hâlâ en sevdiği objelerdi, ancak artık onları daha farklı görüyordu. Pek çok kimse, nilüferlere baktığında onları beyaz renkte görür. Ancak Monet, katarakt ameliyatından sonra sağ gözüyle baktığı nilüferleri mavi-beyaz görmeye başlamıştı ve bu çiçekleri tuvaline gördüğü gibi yansıttı.

1926 yazında, artık resim yapmaya devam edemeyeceğine karar veren Monet, üvey kızı Blanche'nin yardımıyla, stüdyosundaki beğenmediği 60 kadar tabloyu imha etti ve resim yapmayı tamamen bıraktı. Monet, tablolarını imha ettikten birkaç ay sonra, 5 Aralık 1926 tarihinde, 86 yaşındayken hayata gözlerini yumdu. **Vasiyetinde**, cenazesinde hiçbir çiçek olmasını istemediğini belirtmişti.

Kaynak: (https://medium.com, düzenlenmiştir.)

Yanıtlayalım

Etkinlik 10: Okuduğunuz metne göre aşağıdaki soruları yanıtlayın.

1. Monet, neden renkleri görememeye başladı?

2. Katarakt hastalığı tedavi edilmezse nasıl sonuçlara sebep olur?

3. Günümüzde katarakt hastalığı nasıl tedavi ediliyor?

4. Ameliyat olduktan sonra Monet'in görüşünde nasıl değişiklikler oldu?

5. Monet resim yapmayı bıraktıktan sonra ne yaptı?

Etkinlik 11: Aşağıdaki cümleleri uygun sözcüklerle tamamlayın.

doku, katarakt, göz küresi, göz merceği, opak, yapay lens, tuval, vasiyet

1. Doktor, gözümdeki rahatsızlığa _____ teşhisi koydu ve ameliyat olmamı önerdi.
2. Katarakt ameliyatlarında göz doktoru, bulanık gören lensi gözünüzden alarak temiz bir _____ ile değiştirir.
3. Anneannemin en büyük _____i öldükten sonra, doğduğu köyde bir mezarı olmasıydı.
4. Nesnenin kendisine dokunulduğunda ya da nesneye bakıldığında fark edilen sertlik, yumuşaklık, pürüzlülük gibi özelliklere _____ denir.
5. _____nin beyaz bölümünde bir kırmızılık olduğunda mutlaka bir doktora danışmalıyız.
6. Donuk, şeffaf olmayan mat renklere _____ renk adı verilir.
7. _____ndeki bulanık görüntüye katarakt adı verilir.
8. Her insan eline fırça alıp da _____ in karşısına geçemez.

Etkinlik 12: Eşleştirin.

1. hayata gözlerini yummak	_____	a. yok etmek
2. görme yetisi bozulmak	_____	b. artık görememek
3. imha etmek	_____	c. ölmek
4. göremez olmak	_____	d. iyi görememek

Etkinlik 13: Aşağıdaki cümleleri inceleyin. Koyu renkte yazılan sözcüklerin cümleye kattığı anlamı tahmin edin.

Uygulanan yöntem nedeniyle hastalar, **tedaviye rağmen** kör oluyorlardı.
Katarakt tanısı aldıktan sonra, **görme yetisi bozulmasına rağmen** resim yapmayı sürdürdü.

-mAsInA rağmen (karşın)

“rağmen (karşın)” bağlacı tıpkı “ama” gibi karşıtlık (zıtlık) gösteren bir bağlaçtır. İki cümleyi birbirine bağlarken “ama” bağlacını kullandığımızda birinci cümlede söylediğimiz olay ya da durumu ikinci cümlede karşıt nitelikleriyle ele alarak cümleyi anlamlandırırız.

Örneğin “İstanbul’a gitmeyi çok istiyordu ama otobüs bileti bulamamıştı.” cümlesinde özne birinci cümledeki olayı gerçekleştirmek istemiş ancak ikinci cümlede bu olay gerçekleşmemiştir.

“rağmen” bağlacı da “ama” bağlacına benzer biçimde karşıtlık gösterir ancak “rağmen” bir olay ya da durumun, beklentinin tersine gerçekleştiğini gösterir.

Örnek:

“Çok iyi otomobil kullanmasına rağmen bir türlü ehliyet alamadı.”

Yukarıdaki cümlede bir olay ve bir gerçekleşmeyen beklenti bulunmaktadır.

Olay: Çok iyi otomobil kullanıyor.

Beklenti: Ehliyet alacak.

Sonuç: Ehliyet alamadı.

1. cümledeki eylemi + -mA + iyelik eki + yönelme durum eki + rağmen + 2. cümle

Buna göre -mAsInA rağmen bağlacını iyelik eklerine göre aşağıdaki tablodaki biçimde gösterebiliriz:

(benim) -mAmA rağmen / karşın

(senin) -mAnA rağmen / karşın

(onun) -mAsInA rağmen / karşın

(bizim) -mAmlzA rağmen / karşın

(sizin) -mAnlzA rağmen / karşın

(onların) -mAlArInA rağmen / karşın

Örnek:

Defalarca etkinlik düzenlememe rağmen hiç katılan olmadı.

Yanımda oturmana rağmen benimle hiç konuşmadın.

Hakem yanlış hareketi görmesine rağmen maça devam etti.

Bolca gülüp eğlenmemize rağmen ertesi gün tekrar yoğun bir mesaiye başladık.

Gözlerinin içine bakarak konuşmanıza rağmen size cevap vermiyorsa bir sağlık sorunu olabilir.

Kazaya tanık olmalarına rağmen kazazedelere hiç yardımcı olmadılar.

Not: “ama” bağlacı -mAsInA rağmen bağlacı ile yer değiştirebilir ancak iki cümle arasında beklenti gerçekleşmeme durumu açısından anlamsal bir bağ bulunmalıdır:

Çok şiddetli bir trafik kazası yaptı **ama** burnu bile kanamadı.

Çok şiddetli bir trafik kazası yapmasına rağmen burnu bile kanamadı.

- **“Rağmen” bağlacı yalnızca eylemlerle kullanılmaz, adlara da getirilebilir:**

Ad+ -(y)A rağmen + 2. cümle

Örnek:

Her şeye rağmen çok çalıştık.

Yağmura rağmen herhangi bir sıkıntı yaşanmadı.

Geçirdiği trafik kazasından sonra tüm çabalara rağmen kurtarılamadı.

Güzel günlere rağmen kimse bize bir şans daha vermedi.

Etkinlik 14: Aşağıdaki soruları yanıtlayın.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisi “Çok çalıştı ama terfi alamadı.” cümlesiyle aynı anlamdadır?

- a) Çok çalıştı hâlbuki terfi alamadı.
- b) Çok çalıştıktan sonra terfi alamadı.
- c) Çok çalışmasına rağmen terfi alamadı.
- d) Çok çalıştı neyse ki terfi alamadı.
- e) Çok çalıştığı zaman terfi alamadı.

2. Aşağıdaki cümlelerden hangisi diğerlerinden farklıdır?

- Sevdiği kadınla evlenmesine rağmen bir türlü mutlu olamadı.
- Hasta olmasına rağmen tüm işlerini eksiksiz tamamladı.
- Ona duyduğu derin sevgiye rağmen ondan ayrılmak istiyordu.
- Onu çok uzaktan görmesine rağmen yanına gidip konuşmadı.
- Çok az uyumasına rağmen kendisini iyi hissediyordu.

3. “Aylardır diyet yapmasına rağmen ..” cümlesinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- göbeği hâlâ aynı duruyor.
- bir kilo bile veremedi.
- hiç diyet yapmamış gibi görünüyor.
- hâlâ çok yemek yiyor.
- spor yapmadığı için kilo veremiyor.

Etkinlik 15: Aşağıda karışık olarak verilen sözcükleri yeniden sıralayarak kurallı birer cümle hâline getirin.

- enerjisi-uyumamasına-gece-hiç-iyiydi-rağmen-çok

- kilo-hızla-yemek-yememesine-hiç-rağmen-alıyordu.

- büyümesine-yalnızlığı-seviyordu-kalabalık-evde-bir-rağmen-çok

- sıcak-rağmen-kalın-giyiyordu-havalar-çok-olmasına-kıyafetler

- rağmen-kullanmamasına-bütün-doğru-yazmış-sözlük-sözcükleri

- korkuyordu-rağmen-ışıkları-geceleri-evde-kalmaktan-çok-bütün-açık-bırakmasına-yalnız

 Dinleyelim - Yanıtlayalım

Metni dinleyin, etkinlikleri metne göre yanıtlayın.

ÜÇ ARKADAŞIN RESİM SERGİSİ ZİYARETÇİLERİNİ BEKLİYOR

Etkinlik 16: Okuduğunuz metinde aşağıdaki bilgilerin hangilerinden söz edilmektedir? İşaretleyin.

1. Kaç sanatçının sergide yer aldığı
2. Ressamların memleketi
3. Ressamların dünya görüşlerinin ne olduğu
4. Serginin yeri ve tam tarihi
5. Ressamların mezun olduğu üniversite

Etkinlik 17: Dinlediğiniz metne göre aşağıdaki soruları yanıtlayın.

1. Sanatçılar hangi türde resimler yapmıştır?

- a) Kara kalem çalışması
- b) Yağlı boya
- c) Portre
- d) Figür
- e) Natürmort

2. Sanatçılar ne zaman sergi açmaya karar verdi?

- a) Lise yıllarında
- b) Üç ay önce
- c) İki yıl önce
- d) Beş yıl önce
- e) Çocukken

3. Aşağıdakilerden hangisi resamlara ait doğru bir bilgi değildir?

- a) Çocukluk arkadaşlarıdır.
- b) Lise ve üniversiteyi birlikte okumuşlardır.
- c) Aynı evde yaşamaktadırlar.
- d) Üçünün de ilkokuldan beri resim çizme yeteneği vardır.
- e) Güzel Sanatlar Fakültesinde öğrenim görmektedirler.

Okuyalım

Aşağıdaki metni okuyun, soruları metne göre yanıtlayın.

KOLLARI OLMAYAN RESSAM

İrem Akgün daha 5 yaşındayken tırmandığı yüksek gerilim hattında elektrik akımına kapılarak iki kolunu da kaybetti. Ancak **kollarını kaybetmesine rağmen** umudunu kaybetmedi. Ağzıyla kalem tutarak çizdiği resimlerle hayata tutundu.

32 yaşındaki ressam Akgün, kollarını kaybetmesinin ardından ailesinin, kendisini bir çocuk yuvasına verdiğini belirtti. Ailesinden uzakta büyümenin kendisi için çok zor olduğunu ancak **bu zorluğa rağmen** hiçbir zaman yılmadığını dile getirdi.

Akgün, toplumun büyük çoğunluğunun engellileri, gelecek için umut vadetmeyen, pasif insanlar olarak gördüklerini ifade ederek çocukluğundan beri bu bakış açısını kırmak, toplumda yer edinebilmek ve engelli bireylerin de pek çok işi başarabileceğini göstermek için çabaladığını söyledi.

İlkokul öğretmeninin sınav yapmak için test kâğıtlarını dağıttığı sırada, dalgınlıkla kendisinin önüne de kâğıt bıraktığını söyleyen Akgün, “İlk kez o zaman kalemi ayağımla tuttum ve soruların cevaplarını işaretledim. Bu benim var olduğumu gösterdiğim an oldu ve heyecanım bu şekilde başladı.” dedi.

Lise yıllarında, ağzıyla yön verdiği kalemiyle hem kendisi hem de arkadaşları için resimler çizmeye başladığını anlatan Akgün, “Resim öğretmenimiz çiçek vazosunu önümüze koyar ‘Hadi çizin.’ derdi. Ben de hem kendim hem de arkadaşlarım için o vazosunun resmini defalarca çizerdim. Aynı resmi yapa yapa resimdeki gölgeleri, olması gereken detayları keşfettim ve daha hızlı resim yapmaya başladım.” dedi.

Atılım Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümünden mezun olduğuna işaret eden Akgün, üniversitedeyken kendisi gibi engelli olanlara örnek olmak amacıyla ayağıyla yön verdiği kalem ve fırçalarla daha güzel resimler yapmak için daha çok çalıştığını vurguladı.

Türk Sineması aktör ve aktrislerinin portrelerinden oluşan koleksiyonunu “Yeşilçam’ın Renkleri” adıyla sergileyeceğini bildiren Akgün, serginin 3 Aralık “Dünya Engelliler Günü”nde Kızılay Metro sergi alanında açılacağını dile getirdi. Akgün, yaklaşık 1,5 yıllık bir çalışmayla ortaya çıkan sergide 34 aktör, 25 aktris ve 1 çocuk oyuncunun portrelerinin yer alacağını söyledi.

Kaynak: (www.aa.com.tr, düzenlenmiştir.)

Yanıtlayalım

Etkinlik 18: Okuduğunuz metne göre aşağıdaki ifadelerin doğru ya da yanlış olduğuna karar verin.

	Doğru	Yanlış
1. Akgün, kollarını 32 yaşındayken kaybetti.	☐	☐
2. Akgün, resim yapmaya ilk kez lise yıllarında başladı.	☐	☐
3. Akgün, aktör ve aktrislerle ilgili sergisini 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nde açacak.	☐	☐
4. Ailesi İrem'e her zaman destek olmuştur.	☐	☐

Etkinlik 19: Okuduğunuz metne göre aşağıdaki cümleleri uygun sözcüklerle tamamlayın.

işaret etti – dedi – söyledi - derdi

1. Akgün, Atılım Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümünden mezun olduğuna _____.
2. Akgün, ilkokul öğretmeninin sınav yapmak için test kâğıtlarını dağıttığı sırada dalgınlıkla kendisinin önüne de kâğıt bıraktığını _____.
3. Akgün, "İlk kez o zaman kalemi ayağımla tuttum ve soruların cevaplarını işaretledim. Bu benim var olduğumu gösterdiğim an oldu ve heyecanım bu şekilde başladı." _____.
4. Akgün, "Resim öğretmenimiz çiçek vazosunu önümüze koyar 'Hadi çizin' _____."

Etkinlik 20: Herhangi bir konuda kendinizi hiç yetersiz hissettiğiniz oldu mu? Bu durumun üstesinden nasıl geldiniz?

Ders 3: SAHNE SANATLARI

Bu derste neler öğreneceğiz?

Sahne sanatlarıyla ilgili farklı konularda ilginizi çeken metinleri okuyup anlayabilecek ve katıldığınız bir gösteri hakkındaki düşüncelerinizi arkadaş ortamında rahatça tartışabileceksiniz.

Okuyalım

Aşağıdaki metni okuyun, soruları metne göre yanıtlayın.

DÜNYANIN DÖRT BİR YANINDAN DANSLAR

1. Avusturya – Vals

Vals 16. yüzyılın ortalarında Fransa'nın Provence bölgesinde ortaya çıkmış **olsa da** asıl ününü Johann Strauss'un müziğinin etkisiyle Viyana'da kazanmıştır. Aristokratların gözdesi olan bu dans türü baloların vazgeçilmez eğlencelerinden biridir. Günümüzde de iki farklı ritim ve kategoride **icra edilmektedir**. Bunlar; Viyana vals ve modern valstir. 3-4'lük adımlarla yapılan ve oldukça keyifli olan bu dans türü romantik ve duygusaldır. Erkekle kadını zarif bir şekilde bir araya getirir ve izleyenlere görsel bir şölen sunar.

2. Arjantin – Cumbia

Cumbia, müzikal olarak oldukça farklı biçimlerde yapılır. Kökeni aslında başka bir Latin Amerika ülkesi olan Kolombiya'yadayanıyor **olsada** Arjantin budansı **kendilerine mal etmeyi** başarmıştır. Klasik cumbia dansı salsaya oldukça benzer hareketlerden **oluşsa bile** temelde oldukça farklıdır. Arjantin'de klasik cumbia dışında kenar mahallelerde yapılan cumbia villera ve daha yöresel özellikler gösteren cumbia Santafesina gibi farklı türleri de bulunmaktadır.

3. Türkiye - Zeybek

Türkiye'nin daha çok Batı bölgelerinde yapılan dandır. Zeybekler; mert, cesur ve haksızlığa karşı duran kişilerdir. Dansın içinde diz vurma, **sekme** ve yürüyüşler zeybek dansı yapan kişinin kendine güvenini ve **etrafa meydan okuyuşunu** gösterir. Vücut her zaman dik ve bakışlar her zaman serttir. En ağır ve gösterişli zeybek oyunlarına Muğla ve Aydın'da rastlanır.

4. Kenya ve Tanzanya – Adumu

Adumu dansı Kenya ve Tanzanya'da Maasai kabilesinin erkeklerinin yaptığı ilginç bir dans türüdür. "Adumu" yani "zıplama dansı" bu kabilenin erkeklerinin yetişkinliğe geçişini simgeler. Bir Maasai erkeği ne kadar yükseğe zıplayabilirse o kadar güçlü ve çekicidir. Erkekler geleneksel törenlerde yarım çember oluşturur ve ellerinden geldiğince yükseğe zıplamaya çalışır. Bu etkinlik sonrasında da kendilerine bir eş seçer. Maasai kabilesinin erkekleri her ne kadar avcı ve savaşçı **olsalar da** bu dans sırasında oldukça zariftir.

5. Hindistan – Kathakali

Kathakali; oyunculuk, dans ve makyajın muhteşem bir birleşimidir. İki kişi tarafından icra edilir, her ikisi de erkektir ancak rol icabı biri kadın olur. El, kol, ayak hareketleri ve özellikle de **mimik hareketleri** ön plandadır. Toplam 9 çeşit yüz ifadesi kullanılmaktadır. Bunlar; aşk, **hor görme**, heyecan, korku, cesaret, huzur, beğenmeme, öfke ve nefrettir. Yeşile boyanmış sanatçı; iyi karakteri temsil ederken kırmızıya boyanmış sanatçı kötü karakteri temsil eder.

Yanıtlayalım

Etkinlik 2 I : Okuduğunuz metne göre aşağıdaki soruları yanıtlayın.

1. Kenya ve Tanzanya'da erkekler neden adumu dansı yapıyorlar?

2. Zeybek dansının hareketleri neyi simgelemektedir?

3. Cumbia dansının asıl kökeni hangi ülkedir?

4. Kathakali dansında kaç yüz ifadesi kullanılmaktadır?

5. Vals dansı ilk ne zaman ve nerede ortaya çıkmıştır?

Etkinlik 22: Okuduğunuz metne göre aşağıdaki cümleleri uygun sözcüklerle tamamlayın.

1. Kathakali _____, _____ ve _____ birleşimidir.
2. Zeybek, Türkiye'nin daha çok _____ bölgelerinde yapılan dandır.
3. Bir Maasai erkeği ne kadar yükseğe zıplayabilirse o kadar _____ ve _____ dir.
4. Adumu sözcüğünün anlamı _____ 'dır.

Etkinlik 23: Eşleştirin.

1. icra etmek	_____	a. bir kimseye değersiz gözle bakma
2. kendine mal etmek	_____	b. iletişim kurmak için kullanılan yüz hareketleri
3. sekme	_____	c. korkmadığını, çekinmediğini açıkça bildirme
4. etrafa meydan okuma	_____	d. tek ayak üstünde zıplama
5. mimik hareketleri	_____	e. benimsemek, sahiplenmek
6. hor görme	_____	f. yapmak

Etkinlik 24: Aşağıdaki cümleleri inceleyin. Koyu renkte yazılan sözcüklerin cümleye kattığı anlamı tahmin edin.

Vals 16. yüzyılın ortalarında Fransa'nın Provence bölgesinde ortaya çıkmış **olsa da** asıl ününü Johann Strauss'un müziğinin etkisiyle Viyana'da kazanmıştır.

Kökeni aslında başka bir Latin Amerika ülkesi olan Kolombiya'ya dayanıyor **olsa da** Arjantin bu dansı kendilerine mal etmeyi başarmıştır.

Klasik cumbia dansı salsaya oldukça benzer hareketlerden **oluşa bile** temelde oldukça farklıdır.

Maasai kabilesinin erkekleri her ne kadar avcı ve savaşçı **olsalar da** bu dans sırasında oldukça zariftirler.

Öğrenelim

-sA bile/ -sA dA/ -sA dahi

“rağmen (karşın)” bağlacı tıpkı “ama” gibi karşıtlık (zıtlık) gösteren bir bağlaçtır. İki cümleyi birbirine bağlarken “ama” bağlacını kullandığımızda birinci cümlede söylediğimiz olay ya da durumu ikinci cümlede karşıt nitelikleriyle ele alarak cümleyi anlamlandırırız.

Örneğin “İstanbul’a gitmeyi çok istiyordu ama otobüs bileti bulamamıştı.” cümlesinde özne birinci cümledeki olayı gerçekleştirmek istemiş ancak ikinci cümlede bu olay gerçekleşmemiştir.

Bilindiği gibi –sA eki koşul bildiren bir ektir. Ancak –sA bile, -sA dA ya da –sA dahi birleşimleri koşulla birlikte farklı işlevler taşır. Bu birleşimler dereceli koşul bildirirler ve tıpkı ama ve rağmen gibi karşıtlık da içerirler. Bile ve dahi bu dereceyi daha da vurgular. Örneklerle inceleyelim:

“Her şeye rağmen koşmas**am bile** yürümek, yürümes**em bile** emeklemek isterim.” Yukarıdaki cümlede koş-, yürü- ve emekle- eylemleri cümleyi derecelendirmiştir ve cümlede anlam en yüksek beklentiden daha alt beklentilere doğru ilerlemiştir.

“Eller ayırsa **sa bile**, yıllar ayırsa **sa bile**, yollar ayırsa **sa bile** biz ayrılamayız.”

Yukarıdaki cümlede de aynı şekilde ayrılmama sonucunun farklı derecedeki koşullarda bile değişmediğini görüyoruz.

“Etrafınızda olumsuz insanlar **olsa da** gülümseyin.”

Bu cümlede de gülümseme eyleminin olumsuz insanlara rağmen sürmesi gerektiği belirtilmektedir. Bu açıdan bu kalıplar –A rağmen kalıbına benzer özellikler göstermektedir.

Bu kalıptaki koşul eki kişi ekleriyle çekimlenebilir. Aşağıdaki tabloda kişiye göre çekimleri yer almaktadır:

Ben	-sAm bile/dahi/dA	Biz	-sAk bile/dahi/dA
Sen	-sAn bile/dahi/dA	Siz	-sAnlz bile/dahi/dA
O	-sA bile/dahi/dA	Onlar	-sAlAr/bile/dahi/dA

Bu mahalleden güzel bir ev als**ak bile** birkaç sene sonra gideceğiz.

Günde bir saat yürü**seniz bile** çok yemek yedikçe kilo veremezsiniz.

Depremi yaşayan insanlar canlarını kurtarmış ols**alar dahi** bu travma onlarda ömür boyu kalacak.

Etkinlik 25: Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun eklerle tamamlayın.

1. Ayaklarıma kapan__ _____ artık seni affedemem.

- a) –san bile
- b) –sek bile
- c) –sem dahi
- d) –sek de
- e) –sam da

2. Hiç vakit ayırma__ _____ günde bir sayfa kitap okuma alışkanlığını kaybetmeyin.

- a) –salar dahi
- b) –sanız bile
- c) –sam dahi
- d) –sem de
- e) –sam da

3. Cep telefonunu hiç kullanma__ _____ yaydığı radyasyon kanser olmanıza neden olabilir.

- a) –salar da
- b) –salar bile
- c) –sen de
- d) –sam da
- e) –sanız dahi

4. Hiç mutlu bir aileye sahip olmamış ol__ _____ kendi ailesinde huzuru sağlamak için çok çaba harcıyordu.

- a) –salar bile
- b) –sa da
- c) –sam bile
- d) –sam da
- e) –sak dahi

5. Odasını sürekli düzenle__ _____ yine de herkes onun dağınık olduğunu düşünüyordu.

- a) –sa da
- b) –sek dahi
- c) –se bile
- d) –sem de
- e) –sem bile

6. Bütün işlerimi zamanında yap__ _____ hep son anda bir eksik çıkıyordu.

- a) –masam dahi
- b) –masam bile
- c) –sem bile
- d) –sam bile
- e) –san bile

7. Konuyla ilgili bütün kitapları oku__ _____ hâlâ bilmediğim çok şey var.

- a) –masanız da
- b) –sam dahi
- c) –sanız bile
- d) –salar da
- e) –san dahi

8. Teyzemle her gün konuş__ _____ yine de beni çok merak ediyor.

- a) –sak bile
- b) –salar da
- c) –sem bile
- d) –sek dahi
- e) –salar dahi

Okuyalım

Aşağıdaki metni okuyun, soruları metne göre yanıtlayın.

MEDDAHLIK

Meddahlık, taklit ve **canlandırmalarla** dinleyiciyi eğlendirmek amacıyla öykü anlatma sanatı olarak tanımlanabilir. Bu sanatı icra edenlere Arapça öven, metheden anlamında meddah denilmektedir.

Meddah, sanatını icra ederken bir sandalye üzerine oturmakta, **değnek** ve mendil gibi aksesuarlar kullanarak öykü anlatırken canlandırmalar ve taklitler yapmaktadır. Değnek, dinleyicinin dikkatini çekmek ve anlatımları güçlendirmek için bir ses efekti olarak kullanılabilirdiği gibi oyunda anlatılan eşya ve canlıların **temsili** için de kullanılmaktadır. Mendil ise ses değiştirmek veya çeşitli karakterlere bürünmek için kullanılmaktadır. Meddahların oyunlarında kullandığı bu eşyaların meddahlık geleneği içinde simgesel anlamları olduğuna ilişkin tarihi kayıtlar da vardır.

Meddah öyküsünü anlatmaya değneğini yere üç defa vurarak Hak dostum, hak sözleriyle ve bir **tekerlemeyle** başlar. Kişi ve yer adları yüzünden kimse üzerine alınmasın diye isim isme, semt semte benzer, geçmiş zaman söylenir, yalan gerçek vakit geçer şeklinde bir ifade kullanarak kimseyi **gücendirmemeye** çalışır. Anlatım esnasında bazen duraklayıp dinleyicinin anlamasına ve yorum yapmasına olanak tanır, bazen de en heyecanlı yerde keserek dinleyenlerden para toplar. İcrasını **“Her ne kadar sürçülisan ettikse affola”** diyerek tamamlar.

Meddahlar anlatımlarında çeşitli efsaneleri, hikâyeleri, tarihi olayları ve kişileri kendilerine konu edinebildikleri gibi güncel sosyal ve siyasal olaylara gönderme yapan **kurmaca** ve **bağlamlara** da başvurabilmektedirler. Böylece toplumsal ve siyasal eleştiriler, bu kurmaca ve bağlamlar vasıtasıyla dinleyenin zihnine gönderilen alt mesajlarla ama aynı zamanda da açıkça ifade edilebilmektedir. Bu nedenle meddahlar, içinde yaşadıkları dönemin sosyal, siyasal ve ekonomik koşulların aynası olarak nitelendirilmektedir. Bu yönüyle meddahların sergilediği oyunlar çağdaş anlamda epik tiyatroya da yaklaşmaktadır.

Meddahlık, Geleneksel Türk Tiyatrosunun günümüze ulaşabilmiş az sayıdaki türlerinden biridir. Meddah oyunlarının konuları, çoğu zaman seyirci profiline, ilgisine, sosyal ve siyasal gündeme bağlı bir şekilde **doğaçlama** olarak belirlenmektedir. Bu yönüyle hemen her oyun, belli bir kurguya sahip **olsa da** aslında eşsiz ve özgündür.

Meddahlık geleneğinin usta-çırak ilişkisi içerisinde sözlü anlatımlar yoluyla yaşatılması, anlatılan öykülerin günümüze ulaşmasını güçleştirmiştir. Dolayısıyla yayımlanmış meddahlık metinleri oldukça azdır. Geçmişte meddahlar sanatlarını saray ve köşklerde, sünnet düğünlerinde ve kahvehanelerde icra ederken günümüzde özellikle Ramazan ayında ve dini bayramlarda, televizyon programlarında ve çeşitli sahnelerde sergilemektedir. İcra edilen eserlerin yer ve zamanındaki bu değişimler, hikâyelerin konusundaki güncel kurgular, bağlamlar, modern meddahlık olarak tanımlanan örneklerin ortaya çıkmasına **vesile olmuştur.**

Kaynak: (<http://aregem.kulturturizm.gov.tr>, düzenlenmiştir.)

Yanıtlayalım

Etkinlik 26: Okuduğunuz metne göre aşağıdaki soruları yanıtlayın.

1. Meddahlar gösteri yaparken hangi eşyaları kullanırdı? Bu eşyaların kullanım amacı neydi?

2. Meddahlar gösteri yaparken hangi tekerleme ve ifadeleri kullanırdı?

3. Meddahlar hangi konularda hikâye anlatırdı?

4. Meddahlar sanatlarını nerelerde icra ederlerdi?

Etkinlik 27: Aşağıdaki sözcükleri anlamlarıyla eşleştirin.

1. meddahlık	_____●	a. konuşurken yanlış bir şey söylediysem özür dilerim anlamında bir söz kalıbı
2. taklit	_____●	b. herhangi bir olguda olaylar, durumlar, ilişkiler örgüsü veya bağlantısı
3. canlandırma	_____●	c. bir kimse, nesne veya topluluk adına davranma
4. değnek	_____●	d. bir dilin özelliklerinden olan, hoş, şaşırtıcı, basmakalıp söyleyiş
5. temsil	_____●	e. yaşanmış bir olayı, bir geçmişi kişilerle aynen yansıtmak, animasyon
6. ilişkin	_____●	f. dinleyiciyi eğlendirmek amacıyla öykü anlatma sanatı
7. tekerleme	_____●	g. elde taşınacak uzunluk ve incelikte düzgün ağaç, sopa, çomak
8. gücendirmek	_____●	h. gücenmesine, darılmasına sebep olmak, darıltmak, hatırını kırmak
9. her ne kadar sürçülisan ettikse affola	_____●	i. ilgisi, ilişkisi olan, ait, dair, hakkında
10. kurmaca	_____●	j. birdenbire, düşünmeden, içine doğduğu gibi
11. bağlam	_____●	k. sebep olmak, bahane olmak
12. doğaçlama	_____●	l. olmadığı hâlde varmış gibi tasarlanmış, kurgulanmış olay
13. vesile olmak	_____●	m. belli bir örneğe benzemeye veya benzetmeye çalışma

YANITLAR

Etkinlik 1:

1. 25-29 Nisan 2019 tarihleri arasında.
2. Dönem sınavları yaklaşıyor, sınavlara çalışacak.
3. Cumartesi ve pazar günü çıkan sanatçıların tümünü dinleyecekler.
4. Şebnem Ferah, Selda Bağcan, Umut Kuzey.
5. Manga, Pinhani, Melek Mosso.

Etkinlik 2:

1. - 2. + 3. + 4. - 5. +

Etkinlik 4:

Başı çok ağrıyordu **oysa** günde üç kez ağrı kesici kullanıyordu.
Mehmet erken yaşta evlenmişti. Mustafa **ise** hâlâ evlenmeyi düşünmüyordu.
Ağustosta tatile gideceğiz **öyleyse** ağustosa kadar tüm işleri bitirmeliyiz.
Hemen dur **yoksa** ateş edeceğiz.
Beni unutmayın bu güzel anımızda yanımızda olacağını düşünmüştüm ama **neyse...**

Etkinlik 5:

1. c 2. b 3. d

Etkinlik 6:

1. + 2. + 3. + 4. - 5. + 6. +

Etkinlik 7:

1. Bağlama ailesinin bütün çalgılarında ikişerli ya da üçerli olmak üzere üç grup tel vardır. Her tel, sapın uç kısmında bulunan bir burguya bağlanır. Tellerin düzeni bu burgular ile yapılır. Sap üzerinde ince naylon (misina) bağlanarak perdeler oluşur. Bu çalgılar tezene ile çalınır.
2. Ağızda şişirilmiş olan tulum, koltuk altına alınır, kolun dirsek içine gelen bölümüyle sıkılarak düdük veya düdüklerden ses çıkması sağlanır.
3. Elin iç ve dış tarafları, parmaklar, diz hatta ağız, bile kaşık çalmakta önemli rol oynamaktadır.
4. Zurnanın gür ve yüksek frekanslı sese sahip olması çalgıya açık havada çalma özelliğini getirmiştir.
5. Cura, tambura ve divan.

Etkinlik 8:

1. davul
2. kaşık
3. tulum
4. bağlama
5. sipsi
6. kemane

Etkinlik 10:

1. Katarakt rahatsızlığı nedeniyle.
2. Körlüğe sebep olur.
3. İlerlemiş cerrahi tekniklerle.
4. Sağ gözü mavi tonlarını algılamaya başladı.
5. Stüdyosundaki beğenmediği 60 kadar tabloyu imha etti.

Etkinlik 11:

1. katarakt
2. yapay lens
3. vasiyet
4. doku
5. göz küresi
6. opak
7. göz merceği
8. tuval

Etkinlik 12:

hayata gözlerini yummak	->	ölmek
görme yetisi bozulmak	->	iyi görememek
imha etmek	->	yok etmek
göremez olmak	->	artık görememek

Etkinlik 14:

1. c
2. c
3. d

Etkinlik 15:

1. Gece hiç uyumamasına rağmen enerjisi çok iyiydi.
2. Hiç yemek yememesine rağmen hızla kilo alıyordu.
3. Kalabalık bir evde büyümesine rağmen yalnızlığı çok seviyordu.
4. Havalarda çok sıcak olmasına rağmen kalın kıyafetler giyiyordu.
5. Sözlük kullanmamasına rağmen bütün sözcükleri doğru yazmış.
6. Bütün ışıkları açık bırakmasına rağmen geceleri evde yalnız kalmaktan çok korkuyordu.

Etkinlik 16:

1. + 2. + 3. - 4. - 5. +

Etkinlik 17:

1. b 2. c 3. d

Etkinlik 18:

1. Y 2. Y 3. D 4. Y

Etkinlik 19:

1. işaret etti 2. söyledi 3. dedi 4. derdi

Etkinlik 21:

1. Kabilenin erkeklerinin yetişkinliğe geçişini simgelediği için.
2. Dansın içinde diz vurma, sekme ve yürüyüşler zeybek dansı yapan kişinin kendine güvenini ve etrafa meydan okuyuşunu gösterir.
3. Kökenleri aslında başka bir Latin Amerika ülkesi olan Kolombiya'ya dayanıyor olsa da Arjantin bu dansı kendine mal etmeyi başarmıştır.
4. Toplam 9 çeşit yüz ifadesi kullanılmaktadır.
5. Vals 16. yüzyılın ortalarında Fransa'nın Provence bölgesinde ortaya çıkmıştır.

Etkinlik 22:

1. Kathakali **oyunculuk**, **dans** ve **makyajın** birleşimidir.
2. Zeybek, Türkiye'nin daha çok **batı** bölgelerinde yapılan bir çeşit danstır.
3. Bir Maasai erkeği ne kadar yükseğe zıplayabilirse o kadar **güçlü** ve **çekicidir**.
4. Adumu sözcüğünün anlamı **zıplama dansı**'dır.

Etkinlik 23:

icra etmek	=>	yapmak
kendine mal etmek	=>	benimsemek, sahiplenmek
sekme	=>	tek ayak üstünde zıplama
etrafa meydan okuma	=>	korkmadığını, çekinmediğini açıkça bildirme
mimik hareketleri	=>	iletişim kurmak için kullanılan yüz hareketleri
hor görme	=>	bir kimseye değersiz gözle bakma

Etkinlik 25:

1. a 2. b 3. e 4. b 5. c 6. d 7. b 8. a

Etkinlik 26:

1. Değnek, mendil.
Değnek, dinleyicinin dikkatini çekmek ve anlatımları güçlendirmek için bir ses efekti olarak kullanılabilirdiği gibi oyunda anlatılan eşya ve canlıların temsili için de kullanılmaktadır. Mendil ise ses değiştirmek veya çeşitli karakterlere bürünmek için kullanılmaktadır.
2. İsim isme, semt semte benzer, geçmiş zaman söylenir, yalan gerçek vakit geçer.
Her ne kadar sürçülisan ettikse affola
Hak dostum, hak
3. Meddahlar anlatımlarında çeşitli efsaneleri, hikâyeleri, tarihi olayları ve kişileri kendilerine konu edinebildikleri gibi güncel sosyal ve siyasal olaylara gönderme yapan kurmaca ve bağlamlara başvurabilmektedirler.
4. Geçmişte meddahlar sanatlarını saray ve köşklere, sünnet düğünlerinde ve kahvehanelerde icra ederlerken günümüzde özellikle Ramazan ayında ve dini bayramlarda, televizyon programlarında ve çeşitli sahnelerde sergilemektedirler.

Etkinlik 27:

1. f	8. h
2. m	9. a
3. e	10. l
4. g	11. b
5. c	12. j
6. i	13. k
7. d	

Etkinlik 28:

1. D 2. Y 3. D 4. D 5. Y

Yararlanılan kaynaklar

<http://aregem.kulturturizm.gov.tr/TR-12704/halk-calgilari.html>

<https://medium.com/trepanasyon/mor%C3%B6tesini-g%C3%B6rmek-56a3be26962d>

<https://www.aa.com.tr/tr/yasam/kollari-olmayan-ressam-cizdigi-resimlerle-yasama-baglandi/986951> adresinden 4.5.2019

<http://www.ozgurkocaeli.com.tr/gezici-tir-tiyatrosu-cocuklari-tiyatroyla-bulusturuyor-361100h.htm>

13.05.2019 tarihinde <http://aregem.kulturturizm.gov.tr/TR-202285/meddahlik.html>